

2025. október 03. péntek – 5786. tisri 11.

www.frankel.hu

péntek 18:30 | gy. gy. 18:01 | szombat 10:00 | havdala 19.02

83/8

HÁZINU

(V. Mózes 32.1. – 52.)

הַזִּינוּ

Mózes kéri a zsidó népet, maradjon hű a Tórához az ő halála után is. Felvázolja a zsidó nép történetét, Isten segítségét, és leírja, milyen szörnyű lesz a büntetés, ha hátat fordítanak Istennek és Tórának. A szakasz végén Isten felszólítja Mózeset, menjen fel a Nebó hegyére, ahol meg fog halni. Ezelőtt még azonban, a következő szakaszban, megáldja Izraelt.

„Figyeljetek”. Ez Mózes ötödik könyvének utolsó előtti szakasza, tehát hamarosan befejezzük, majd újrakezdjük a Tóra olvasását. Több dal szerepel a Tórában, pl. a Vöröstengeri dal. Líraiságban, költészetben a Háázinu vetekszik az előbbivel. „Figyeljetek egek, hadd emeljek szót, És hallja a föld szám beszédét, Csepegjen tanításom, mint az eső, Hulljon mint a harmat szózatom, Mint a permetező eső gyenge füre, Mint záporosó a pázsitra, Mert az Örökkévaló nevét akarom hirdetni. Ismerjétek el I-tenünk nagyságát.” A figyelem felhívásra a héber más szót is ismer. A Háázinu-t akkor használják, ha teli torokból a hegycsúcson állónak kell szólni, vagy a magasból kiáltunk a völgyben lévőnek. Hallja mindenki, aki távol van tőlünk, aki nem jár közénk, nekik is el kell ismerni I-tenünk nagyságát. Az ének központi gondolata a kapcsolat a nép Isten iránti hűsége és jövőbeli sorsa között. Isten Izraelt úgy tekinti, mint apa a fiát. „Hiszen Ő apád, ki teremtett és erősített téged!”. Hát hogy fizethet a nép hűtlenséggel Istennel szemben? Hetiszakaszunk befejező része elmondja, hogy Mózes és Józsué nemcsak felolvasták a nép előtt az éneket, hanem kérték, hogy tanulják meg azt. „Mózes leírta ezt az éneket azon a napon és megtanította rá a népet”.

Aktuális hetiszakaszunk a Háázinu (הַזִּינוּ) számos gondolatot, eszmét tartalmaz, amiket Mózes az örök „tanúk”, az ég és a föld hallatára hagy örökül népének. „Halljátok ti egek, mit mondani fogok, és figyelje a föld szám beszédét”. Az ének központi gondolata a kapcsolat a nép Isten iránti hűsége és jövőbeli sorsa között. Isten Izraelt úgy tekinti, mint apa a fiát. „Hiszen Ő apád, ki teremtett és erősített téged!” Hát hogy fizethet a nép hűtlenséggel Istennel szemben? Az Örökkévaló úgy vigyázott a népre, mint a sas védi fiókáit. Izrael mégis idegen istenek felé fordult. Ezért lett sorsa száműzetés és idegen népek uralták. Országá pusztasággá lett, önmaga a végső megsemmisülés felé haladt. „Gondoltam, hogy megsemmisítem még az emléküket is. De Izrael fennmaradt, mert az idegen népek gonoszak és gőgösek voltak. Azt mondták a mi erőnk és nem Isten akarata tette ezt. Hát hogy üldözhetett egy ember ezret, ha nem az Örökkévaló büntette őket?” Mózes énekének központi gondolata, hogy tanulnunk kell a múltból. „Emlékezz az elmúlt időkre, értsétek meg nemzedékek esztendőit, kérdezd meg atyádat és őseidet – ők megmondják neked” Izraelnek hosszú a története, bizvást tanulhatna belőle! A római közmondás szerint is a történelem az élet tanítómestere (Historia est magistra vitae). De a tanuló nem mindig tanul tanítójától... Az ének biztató-buzdító szavakkal fejeződik be. Mózes megváltást ígér a sokat szenvedett Izraelnek és biztos, elismert helyet a népek családjában. „Ujjongjatok, nemzetek az Ő népének, mert szolgálainak vérét megtorolja, népének és országának megbocsát” Évezredekkel ezelőtt született Mózes éneke, de mind a mai napig velünk van mint Tanítónk öröksége. Népünk valóban sokszor vétkezett hűtlenséggel Istennel szemben, sokszor letért a helyes útról és eldobta magától atyai örökségét idegen kultuszok kedvéért. Az ókori bálványimádástól a hellenizálódáson keresztül a modern asszimilálódásig hosszú sora van múltunk megtagadásának. Ugyanakkor az össz-emberiség szenvedéseiből Izraelnek oroszlánrész jutott. A mai időket sokan a „megváltás kezdetének” látják. De az isteni segítségen kívül nagyon sok függ attól, hogy milyen mértékben tanulunk a múltból és ne kövessük el újból és újból a múlt hibáit, bűneit! Hetiszakaszunk befejező része elmondja, hogy Mózes és Józsué nemcsak felolvasták a nép előtt az éneket, hanem kérték, hogy tanulják meg azt. „Mózes leírta ezt az éneket azon a napon és megtanította rá a népet” A mondatban jelzett „azon a napon” a Tóra Mózes halálának napját érti, „Szólt Isten Mózeshez ugyanazon a napon, mondván: Menj fel Növo hegyére, mely Moáv országában van Jerichóval szemben. Lásd meg Kánaán országát, mit Izrael fiainak adok örökségül. Halj meg azon a hegyen ahová felmégy és térj meg népedhez”. Mózes meghalt, de szelleme örök időkre velünk van.

Az előző hetiszakasz vége vezeti be Mose búcsúénekét, ezért, Menahem Leibtag ortodox rabbi szerint, csak ezzel az előzménnyel együtt válik a szöveg igazán érthetővé. Az Örökkévaló előrejelzi, hogy elrejtí a vétkesek elől arcát, láthatatlanná válik számukra, ők pedig elhagyatottságukban megértik majd és ki is mondják, hogy a katasztrófák oka az, hogy nincs velük, köztük Ő. Ezt a mondatot egyszerre lehet a bűnök belátásaként és a felelősség elhárításaként is érteni, a hagyományos értelmezők közül ki így, ki úgy érti. Az egyik értelmezés szerint mi vagyunk a hibások, amiért nincs jelen közöttünk a Seregek Ura, másfelől lehet úgy érteni, talán könnyebb is, hogy az egész az Ő hibája, ő tehet minden bajunkról, szégyellheti magát, amiért elfordult tőlük. A dal azonban éppen azt teszi világossá teszi, mi a nép és az Örökkévaló közötti szövetség lényege. Elmondja, a fentebb idézett sorokban, hogyan segítette, óvta a népet az Örökkévaló, hogy elfordulását nem a gyengéd szeretet hiánya motiválta, hanem a szövetség

természete. A két szerződő félre ugyanis, ha különböző mértékben is, de egyaránt hárulnak kötelezettségek. A szövetség a Teremtőt nem egy véletlenszerűen kiválasztott csoport dadájává teszi, feladatok elvégzésére választja ki Izraelt. Arra, ahogyan az első zsidó, Ávrám elhívásakor mondatik, hogy benne leljen áldást a föld minden családja. Isten nagykövetévé kell válnia a népek között. Erre, a kiválasztásra közvetlenül is utal a lefordított részlet, a népek elválasztása után, tehát a Babel tornyának történetét követően tartotta meg a Teremtő magának Izraelt és valóban, szinte közvetlenül egymás után áll a két történet a héber Bibliában, az első könyvben, a Babel tornya, a nyelvek összezavarásának, a népek elválasztásának, illetve Ábrahám elhívásának története. A szövetségekötés összekapcsolódik a Teremtéssel, a zsidók kiválasztása az emberiség történetével akkor, amikor a Föld és az Ég tanúként idéztetik meg Mózes búcsúénekének bevezetésében és magában az énekben egyaránt szerepel ez a motívum. A Tóra a vége felé közeledik és a zsinagógai gyakorlatban, a Tóra közelgő örömnépén, rögtön újra is kezdjük az olvasását a legelején, az Ég és Föld teremtésével, erre utalhat előre az Ég és a Föld megidézése. A zsidóság feladata ugyanis az egész teremtésre és a teljes emberi nemre irányul, a föld minden családja.

Unger Anna, politológus, Az emberi közösségek létezésének és működésének két fontos, meghatározó sajátosságára is rámutat: az egyik a búcsú, a másik a vezetés mint felelősség kérdése. Amiképp ebben a hetiszakaszban az Örökkévaló útjára engedi népét, úgy mi is mindannyian, akik közösségben élünk, búcsúztunk már valamitől vagy valakitől. Ahogy személyes életünk búcsú és kezdetek köre szerveződik, úgy minden közösség, társadalom számára is meghatározóak ezek a kezdetet és befejezést jelentő alkalmak. Reméljük, hogy méltóképp tudunk elbúcsúzni szeretteinktől, barátainktól, akár ők, akár mi távozzunk, akár átmeneti időre, akár örökre, mert akarunk még mondani nekik két fontos mondatot, vagy csak még egyszer, átbeszélve azokat, képzeletben átélni a közös élményeinket. Hasonlóképpen fontos szerepe van a búcsúnak nagyobb emberi közösségekben: az iskolákban ballagást, a munkahelyeken búcsúbulit vagy nyugdíjazási ünnepséget rendezünk. A politikai közösség búcsúi különleges szimbolikával bírnak: legyen az egy temetési ceremónia, vagy a távozó vezető utolsó beszéde, mely legalább akkora jelentőséggel bír, mint azok a mondatok, melyeket beiktatásakor elmondott. A búcsúbeszéd ugyanis nemcsak elköszönés, hanem a közösség összetartozásának megerősítése: együtt éltük át ezeket a nehézségeket, együtt jutottunk idáig, és a közösség további fennmaradásának egyik záloga e közös múlt tisztelete és tanulságainak észben tartása. A hetiszakaszban a búcsú jelentősége mellett több formában megjelenik a kiválasztottság is: az Örökkévaló kiválasztotta Izrael népét, és kiválasztotta Mózes is, hogy általa juttassa el a Tórát a zsidókhoz. Ez a kiválasztottság, amint a szövegből is kiderül, nem valamifajta felsőbbrendűséget, hatalmi előnyt vagy éppen kiváltságos helyzetet jelent – ellenkezőleg, a kiválasztottság leginkább feladat, felelősség. Mózes, aki személyében ugyan aligha tűnik alkalmasnak a feladatra, mégis vezetővé válik, és végül sikeresen teljesíti is a rábízott feladatot. Kiválasztottsága azonban aligha jelentett számára bármilyen előnyt, sőt, életét ez a helyzet tulajdonképpen csak megnehezítette. Chaim Potok A kiválasztott című gyönyörű regénye ugyanezt ábrázolja: a kiválasztott leendő vezető élete nem kiváltságokkal, hanem szinte emberfeletti teherrel, felelősséggel és áldozatokkal teli. És ez pont azon aspektusa a vezetői működésnek, melyre a hétköznapiakban talán kevésbé gondolunk.

Ziegler Dezső Tamás, jogász, A mai, felvilágosodáson alapuló morálunkkal szemben a hetiszakasz több pontja is problémás: a zsidókon kívüli népeket veszélynek, veszélyforrásnak állítja be, ráadásul megvonja a zsidóktól a vallásszabadságukat. A szakasz kapcsán az izraeli filozófus, Yeshayahu Leibowitz egy példázata juthat az eszünkbe. Leibowitz, amikor a Tórában található rabszolgaságról írt, azt állította: különbséget kell tennünk egy már meglévő társadalmi állapotra vonatkozó szabály között, és aközött, amikor ezeket a viszonyrendszereket a Tóra maga hozza létre. A rabszolgaságot nem a Tóra hozta létre, csak szabályozta azt: pusztán reflektált a saját környezetére. Ugyan Leibowitz ellenezné a Tóra modern, morális alapú vizsgálatát, ugyanakkor épp ezzel az elég gyenge érvelésével kinyitotta a kaput felfelé. A Haazinu szakasz iskolapéldája lehetne annak, hogyan lehet egy bibliai helyet destruktív partikularizmusra ugyanúgy felhasználni, mint az értékluralizmus és tolerancia támogatására. Az első esetben, ha megpróbálunk az ókori, vagy középkori morálhoz alkalmazkodni, egy kitalált fantáziavilágban találjuk magunkat. Ráadásul a külső ellenség, 'a népek' negatív tulajdonságokkal való felruházása, az etnikum és a pozitív/negatív tulajdonságok összekapcsolása és az ehhez kapcsolódó rasszizmus/idegengyűlölet sokszor a társadalmon belül is ellenségkereséssel párosul, azaz autoriter reflexeket erősít. Az egyén könnyebben rendeli magát alá az elnyomó hatalomnak, a másként gondolkodókkal szemben agresszívvá válik és konformista lesz. Ezáltal a Tóra értelmezését és a talmudi vitákat is redukálja ez a beállítódás egy bináris jó/rossz kódrendszerre, elsatnyítva a morális érzéket, amelyre nagy szükség volna ezeknek a szövegeknek az olvasásához. Nem véletlen, hogy a reformzsidó közösségek egy része a kádiban a béke kérését nem csupán a zsidó közösségre, hanem a teljes világra változtatta. A jogtudományon belül originalizmusnak nevezik azt az irányzatot, ami a jogalkotó eredeti szándékához való visszatérést propagálja egy jogszabályhely értelmezése kapcsán. Ugyanakkor originalizmusról beszélni a Tórával összefüggésben, úgy, hogy sokszor ókori morális feltevéseket rögzít, ráadásul a kinyilatkoztatás részletes tartalma számos esetben nem egyértelmű, nonszensz. Bizonyos szintű partikularizmus ugyanakkor nem feltétlenül rossz: mások értékeinek tolerálása nem feltétlenül jelent önfeladást. A nyugati típusú, plurális demokráciák erre a csoportok közötti egyensúlyra épültek, amelyben egyik sem foglalja el az államot – nem melleleg, pontosan ezért választják el a vallást is az államtól. A zsidó értékek felvállalása, vagy a különböző értékek közül egy értékrendszer kiemelése nem kell, hogy mások elhallgattatásával járjon. Az intolerancia gyengeséget jelez.

Véget ért Jom Kipur ünnepe , de máris készülhetünk Szukotra. https://bzsh.hu/2025/10/02/keszulhetunkszukot-unnepere/
A fény , amely utat mutat – Megemlékezés a jom kippuri háború és az október 7-i terrortámadás áldozatairól. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/megemlekezesek/a-feny-amely-utat-mutat-megemlekezes-a-jom-kippuri-haboru-es-az-oktober-7-i-terrortamadas-aldozatairol
Az 1848-as tábori rabbi, aki a magyar szabadelvűség és demokrácia egyik legsikeresebb szóvivője volt. https://kibic.hu/2025/09/26/az-1848-as-tabori-rabbi-aki-a-magyar-szabadelvuseg-es-demokracia-egyik-legsikeresebb-szovivoje-volt/
Újabb antiszemita botrány borzolja a kedélyeket Németországban, miután a bajorországi Fürthben működő Pizza Zulu nevű pizzeria még vasárnap kihelyezett egy táblát, amelyen az állt: „Izraeli állampolgárokat nem látunk szívesen!” https://www.szombat.org/hirek-lapszemle/izraeli-allampolgarokat-nem-latunk-szivesen-uzente-egy-bajororszagi-olasz-pizzeria
Nem volt Angyal: A kém, aki becsapta Izraelt. https://ujkelet.live/2025/10/02/nem-volt-angyal-a-kem-aki-becsapta-izraelt/
Trump példátlan biztonsági garanciát adott Katarnak – Netanjahu bocsánatkérése után Washington katonai védelmet ígért Dohának. https://izraelinfo.com/2025/10/01/trump-biztonsagi-garancia-katar/
Alina Szapocznikow – a szobrásznő, aki túlélte a poklot. https://mult-kor.hu/alina-szapocznikow-a-szobraszno-aki-tulelte-a-poklot-20250923
Váratlan fordulat a Fehér Házban - Izrael bocsánatot kért a bombázás miatt. https://www.portfolio.hu/global/20250930/varatlan-fordulat-a-feher-hazban-izrael-bocsanatot-kert-a-bombazas-miatt-789766?ct=t
Azt állítja a Hamász, hogy elvesztette a kapcsolatot egy magyar-izraeli tússzal. https://telex.hu/kulfold/2025/09/28/magyar-izraeli-tusz-omri-miran-elveszett-kapcsolat-hamasz-ezzedin-al-kasszam-brigadok-izraeli-palesztin-konfliktus
Betörték palesztinokat támogató tüntetők a lengyel külügyminisztérium bejáratát. https://hvg.hu/vilag/20251002_palesztin-tamogato-tuntetok-lengyel-kulugyminiszterium-bejarat
Föld alatti építményeket feltérképező rendszert fejlesztettek ki izraeli szakemberek. https://bzsh.hu/2025/09/29/fold-alatti-epitmenyeket-felterkepezo-rendszert-fejlesztettek-ki-izraeli-szakemberek/
We Will Dance Again – Dokumentumfilm a Nova tragédiáról az Urániában. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/megemlekezesek/we-will-dance-again-dokumentumfilm-a-nova-tragediarol-az-uraniaban
Szóljunk értük – Figyelemfelhívó közösségi futás az elrabolt izraeli túszokért. https://kibic.hu/2025/09/30/szoljunk-ertuk-figyelemfelhivo-kozossegi-futas-az-elrabolt-izraeli-tuszokert/
Bóka János Európai uniós ügyekért felelős miniszter az antiszemitizmus elleni küzdelem koordinálásáért felelős miniszterelnöki megbízott feladatát is ellátja. Nagyinterjünkban az újratervezett Sorsok háza projektől indultunk, és a nyugat-európai Izrael-ellenességet, valamint a magyar-izraeli kapcsolatokat is érintve, a hazai politikai antiszemitizmus problémájáig értünk el. https://www.szombat.org/politika/nem-tartom-elfogadhatonak-hogy-politikai-szereplok-antiszemita-politikai-toposzokkal-operaljanak
Véres jom kippur , rakéták Gázából és Greta nem járt sikerrel. https://ujkelet.live/2025/10/02/veres-jom-kippur-raketak-gazabol-es-greta-nem-jart-sikerrel/
Trump és Netanjahu: közös terv a háború lezárására — túszok 72 órán belül? https://izraelinfo.com/2025/09/30/trump-es-netanjahu-kozos-terv-a-haboru-lezarasara-tuszok-72-oran-belul/
Björk is eltávolította zenéit az izraeli streaming szolgáltatásokból. https://telex.hu/after/2025/09/27/bjork-eltavolitja-zeneit-az-izraeli-streaming-szolgaltatasokbol
Fokozott biztonsági intézkedésekkel készülnek a szerda este kezdődő jom-kippurra Izraelben. https://hvg.hu/vilag/20251001_jom-kippur-izrael-biztonsagi-intezkedesek
Késeléses és gázolósos terrortámadás történt egy manchesteri zsinagógánál. https://bzsh.hu/2025/10/02/keseleses-es-gazolasos-terrortamadas-tortent-egy-manchesteri-zsinagoganal/
Terrorcselekmény volt a brit rendőrség szerint a két halálos áldozatot követelő támadás a manchesteri zsinagógánál. https://telex.hu/kulfold/2025/10/02/manchester-zsinagoga-terrortamadas
Jehudi Menuhin: A zene az emberiség közös nyelve. https://mazsihisz.hu/hirek-a-zsido-vilagbol/kultura/jehudi-menuhin-a-zene-az-emberiseg-kozos-nyelve
A zsidók szenvedéseit is feldolgozta alkotásaiban Szóbel Géza, akinek családja a holokauszt áldozata lett. https://kibic.hu/2025/10/01/a-zsidok-szenvedeseit-is-feldolgozta-alkotasaiban-szobel-geza-akinek-csaladja-a-holokauszt-aldozata-lett/
Így győzte meg Trump Netanjahut. https://ujkelet.live/2025/10/01/igy-gyozte-meg-trump-netanjahut/

“A Magyarországi Cionista Szövetség, a magyarországi zsidó közösségekkel együtt, méltóságteljes megemlékezésre készül a 2023. október 7-én elkövetett borzalmas és tragikus terrortámadás áldozatairól. Azon a napon a Hamász terrorszervezet brutális támadást indított Izrael ellen, amelynek következtében több mint 1200 ártatlan ember vesztette életét, és több mint 250 embert túsul ejtettek. Ez a mély gyász és emlékezés napja. https://www.szombat.org/kozosseg/a-magyarorszagi-cionista-szovetseg-elnokenek-kozlemenye
A Google lezárta az 1-es főutat Jeruzsálem felé, mert palesztin területen halad át. https://izraelinfo.com/2025/09/30/a-google-lezarta-az-1-es-foutat-jeruzsalem-fele-mert-palesztin-teruleten-halad-at/
Netanjahu: A világ nagy része már nem emlékszik október 7-ére, de mi emlékszünk. https://telex.hu/kulfold/2025/09/26/benjamin-netanjahu-izraeli-miniszterelnok-ensz-kozgyules-beszede-gaza-hamasz-palesztin-allam
Izrael őrizetbe vette Greta Thunberget. https://hvg.hu/vilag/20251002_Izrael-orizetbe-vette-Greta-Thunberget
Megint elfogta Izrael Greta Thunberg hajóját - Csípős nyilatkozatot adott ki a külügy. https://www.portfolio.hu/global/20251002/megint-elfogta-izrael-greta-thunberg-hajojat-csipos-nyilatkozatot-adott-ki-a-kulugy-790316